

principiel behandling, idet man ønskede beskyttelsen udvidet til også at gælde for medlemmer af en *civil modstandsbevægelse* samt de opstillede strenge betingelser for anerkendelsen betydelig nedsat. Dette mødte stærk modstand i Stockholm og gav anledning til meget store meningsforskelle af principiel art. I den tid, der forløb mellem konferencen i Stockholm (1948) og i Genève (1949), havde det danske synspunkt imidlertid vundet terræn, idet modstanden derimod i Genève langt fra var så bitter som tidligere. Man var tværtimod nu tilbøjelig til i princippet at anerkende den civile modstandsbevægelse, og striden drejede sig alene om de nærmere betingelser, der skulle knyttes til en sådan anerkendelse. Den endelige formulering må betegnes som tilfredsstillende for det danske standpunkt, idet reglen går ud på, at medlemmer af organiserede modstandsbevægelser, som hører til en af de stridende parter, og det, hvad enten de virker udenfor (den såkaldte „frihedskamp“) eller indenfor dens eget område, og selv om dette område er besat, har ret til behandling som krigsfanger, hvis de iøvrigt opfylder de anførte betingelser om at stå under en ansvarlig ledelse, at bære et på afstand synligt fast kendetegn, når de deltager i fjendtligheder, o. s. v. (se nærmere konventionens art. 4).

Det andet overmåde vigtige spørgsmål vedrører fortolkningen af art. 4 med hensyn til dens udtømmende karakter. Når det i udkastet af 1874 var gjort til betingelse, at det drejer sig om „retmæssige“ (legaux) fjender, lå deri en slags forudsætning om, at de „illegale“ fjender, såsom „franc-tireurs“, partisaner o. s. v., ikke skulle nyde nogen beskyttelse, men var prisgivet de krigsførendes forgodtbefindende. Denne begrænsning er imidlertid ikke fastholdt i de udtrykkelige formuleringer i Haag 1899 og 1907, i konventionen af 1929 eller i udkastene af 1947 og 1948, ligeså lidt som i den endelig vedtagne tekst af 1949. Hvad særlig Haagkonventionen af 1907 angår, fremhæver dens indledning udtrykkelig, at det „ikke havde været muligt allerede

nu at aftale bindende bestemmelser, der omfattede alle i praksis mødende tilfælde“, og at det ikke kunne „stemme med de høje kontraherende parterers hensigter, at de ikke forudsatte tilfælde, i mangel af en skreven bestemmelse, skulle overlades til hærførernes vilkårlige bedømmelse“ — en erklæring, der viser, at en modsætnings slutning ikke er tilladelig. Man kan altså ikke uden videre slutte således, at personer, der ikke udtrykkelig er nævnt, ikke har krav på behandling som krigsfanger eller uden lov og dom kan skydes som „illegale“, således som de krigsførendes praksis har været helt op til nutiden.

At en sådan modsætningsfortolkning af art. 4 ikke er tilladelig, fremgår bl. a. også af den omstændighed, at civilfangerne ikke er omtalt i disse bestemmelser, men alligevel nyder en lige så stærk retsbeskyttelse ifølge den særlige konvention om civilbefolkningens beskyttelse. Ejheller nævner art. 4 de ovenfor omtalte kategorier såsom statsoverhovedet, ministre og andre tjenestemænd, der holdes tilbage som krigsfanger og utvivlsomt bør nyde beskyttelse som sådanne.

På Stockholmkonferencen var der på amerikansk initiativ i den pågældende artikel (art. 2) som sidste stykke blevet indføjet en almindelig bestemmelse sålydende:

„Nærværende konvention skal ligeledes sikre et mindstemål af beskyttelse for enhver anden kategori af personer, der tages tilfange eller holdes tilbage som følge af en væbnet konflikt, og hvis beskyttelse ikke udtrykkeligt er foreskrevet i nogen anden konvention“.

Denne bestemmelse var ganske vist dårlig formuleret (forbehold i stedet for lovtækst) og angav ikke, hvori det nævnte mindstemål af retsbeskyttelse skulle bestå. Men det var dog en udtrykkelig konstatering af, at de krigsførendes hidtidige praksis på dette område ikke kunne udledes (modsætningsvis) af artiklens formulering.

På Genèvekonferencen i 1949 tog amerikanerne imidlertid deres forslag tilbage, og et dansk ønske om en genindsættelse af denne eller en lignende klausul i art. 4